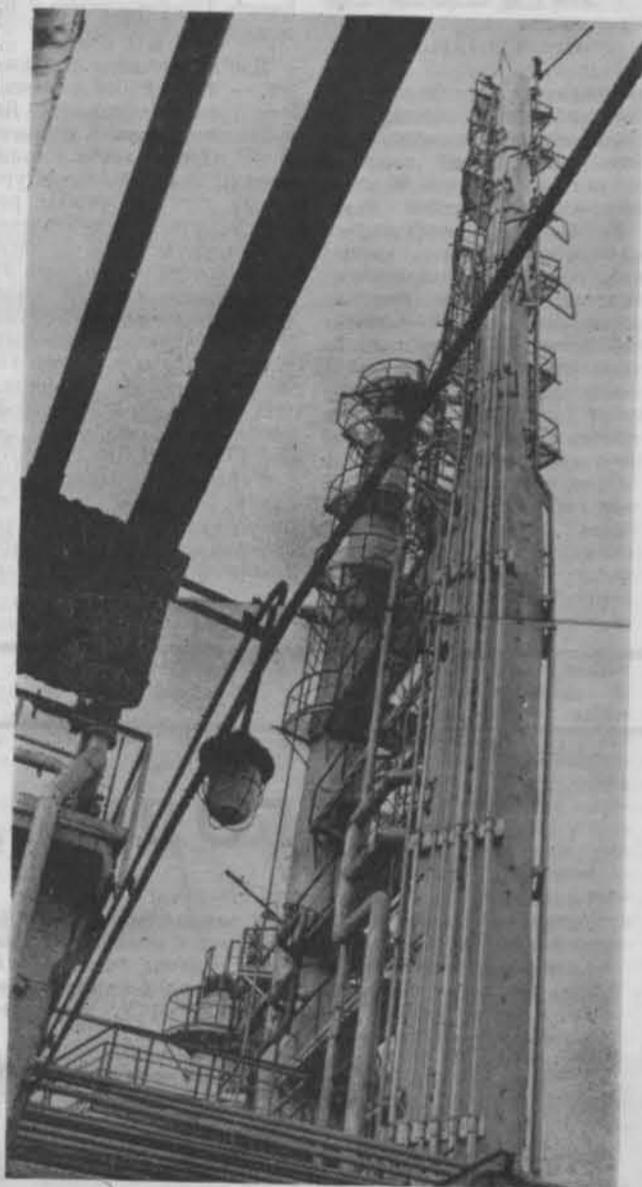
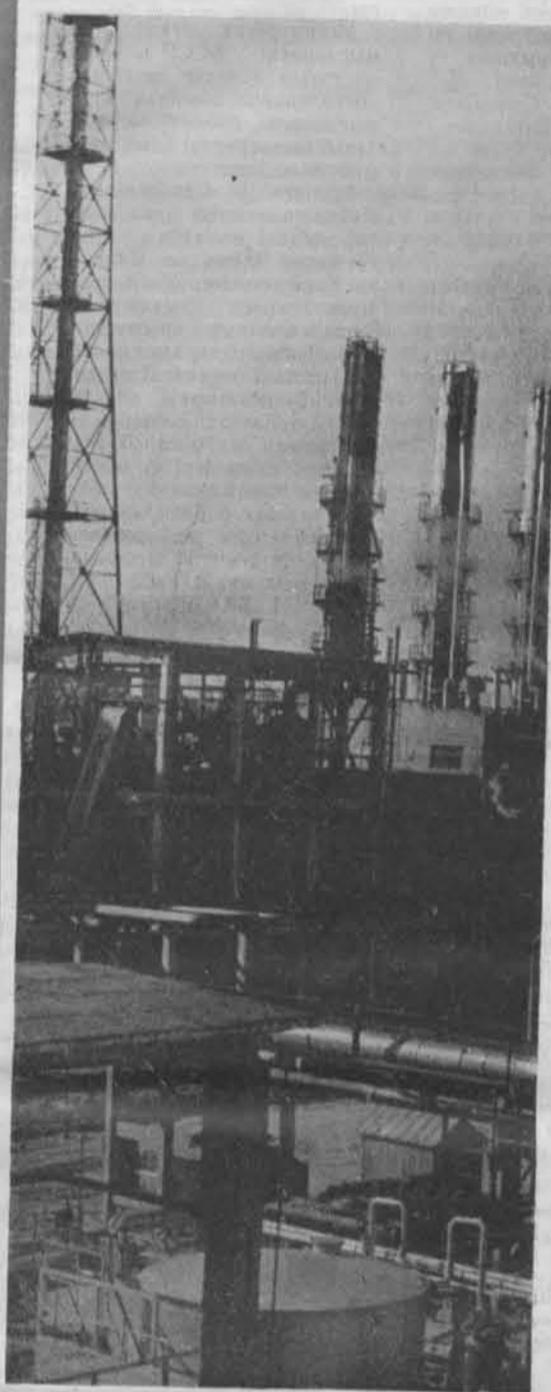

Голас Радзімы

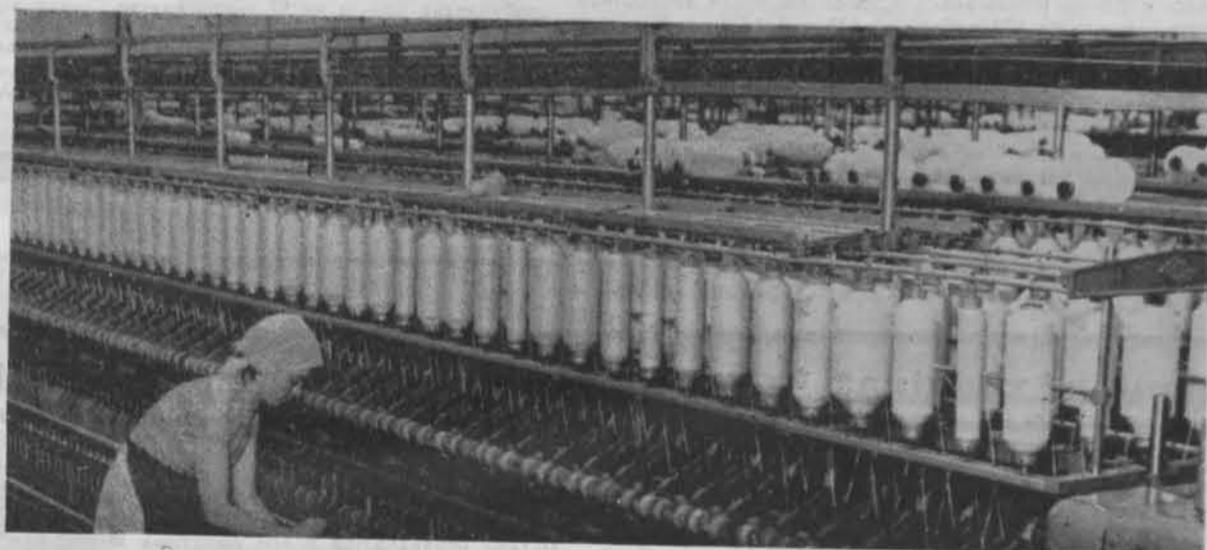
ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАГА
ТАВАРЫСТВА
ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЛЗЯХ
З СУАЧЫННІКАМІ
ЗА РУБЯЖОМ

Цана 2 кап.
№ 6 (963) Люты 1967 г.
Год выдання 12-ы.

У НОВУЮ ДАЛЯЧЫНЬ

Першы год новай пяцігодкі азнаменаваўся выдатнымі дасягненнямі ва ўсіх галінах народнай гаспадаркі Беларусі. Уступілі ў строй прадпрыемствы ў Гомелі, Брэсце і іншых гарадах рэспублікі, уведзены ў дзеянне новыя магутнасці па вытворчасці электрарухавікоў, грузавых аўтамабіляў, зборных жалезабетонных канструкцый, ільновалакна і г. д. Здымкі, якія вы бачыце, зроблены на буйнейшых беларускіх прадпрыемствах: Полацкім нафтаперапрацоўчым заводзе, Полацкім заводзе шкловалакна, Гродзенскім азотнаукавым і Баранавіцкім баваўняным камбінаце.

Гэта ў нас традыцыя — у пачатку новага года падводзіць вынікі года мінулага, па-гаспадарску, разважліва ацаніць здабыткі, крытычна паставіцца да ўпущэнняў і памылак, каб у далейшым шляху іх пазбегнуць і дасягнуць новых поспехаў. У канцы студзеня нашы газеты надрукавалі паведамленні Цэнтральнага статыстычнага ўпраўлення СССР і ЦСУ саюзных рэспублік аб выкананні Дзяржаўнага плана развіцця народнай гаспадаркі краіны ў 1966 годзе. У высокіх калонках сталі на свае месцы лічбы і акрэслілася дакладна карціна, якую мы назвалі б «Пяцігодка, год першы».

Сёмая пяцігодка крочыць па краіне Саветаў, адкрываючы перад намі новую прывабную далячыню. Колькі расчараванняў прынеслі савецкія пяцігодкі нашым ворагам! Мы чулі ад іх у самым пачатку: «Першая пяцігодка — гэта бальшавіцкая мыльная бурбалка!». Але як мыльная бурбалка, лопнулі працтвы хлуслівых па-

слугацоў доларавага мяшка. Потым з-за мяжы неслася шыпенне аб бальшавіцкай прапагандзе і ледзь не прыкаваны да станкоў рабочыя, а Савецкі Саюз рос і мацнеў, званчэйшымі становіліся нашы песні, вяселейшымі — усмешкі.

І новая пяцігодка (1966—1970 гг.) не дае спакою саму-таму за рубяжом. Тыя ж самыя прарокі зацягнулі старую песню на новы лад: «Савецкая эканоміка перажывае крызіс, зніжэнне тэмпы росту народнай гаспадаркі». І зноў селі ў галешу. Першы год новай пяцігодкі закончыўся паспяхова. Прамысловасць краіны павялічыла выпуск прадукцыі на 8,6 працэнта, сельская гаспадарка — на 10 працэнтаў. Прыбытак па ўсёй народнай гаспадарцы ўзрос у параўнанні з папярэднім годам на 16 працэнтаў. 10 427 мільёнаў пудоў — такі валавы збор зерня ў 1966 годзе. Гэта самы ўраджайны год! Нашы калгасы сталі на цвёрды фундамент. І калі раней нас не задавальняла становішча ў саўгасах (многія з іх не прыносілі

прыбытку), то год мінулы парадаваў і тут сваімі поспехамі. Саўгасы ў цэлым закончылі год з прыбыткам. Стала больш мяса, малака і іншых сельскагаспадарчых прадуктаў у магазінах. Павялічыўся аб'ём продажу гэтых прадуктаў на гарадскіх калгасных рынках.

Вынікі мінулага года радуць і нас, беларусаў: рэспубліка зрабіла новы крок наперад. Істотныя дасягненні можна ўбачыць ва ўсіх галінах вытворчасці. За 1966 год Беларусь дала 9,6 мільярда кілават-гадзін электраэнергіі. (Да рэвалюцыі вытворчасць электраэнергіі ў Беларусі складала ўсяго 3 мільёны кілават-гадзін). Здабыта 207,6 тысячы тон нафты, пабудаваны 26 аўтаматычных ліній (а кожная лінія — гэта амаль цэх!), выраблена 112 тысяч металарэжучых станкоў. Зараз наша рэспубліка выпускае на 1 000 жыхароў столькі ж металарэжучых станкоў, колькі ЗША і Францыя.

Калісьці, у 20-ыя гады, у Мінску, на Ляхаўцы, уступіў у строй новы дрэваапрацоўчы завод. Колькі рада-

сці было! Цяпер беларусы навучыліся будаваць вялізныя заводы, устанавілі складаную апаратуру. А тэмпам нашага будаўніцтва можа пазайздросціць кожны. Толькі летась за год уступілі ў строй дзеючых Брэсцкі электралямпавы, Гомельскі маторарамонтны, першая чарга Гомельскага суперфасфатнага, новыя магутнасці на Полацкім нафтаперапрацоўчым, пачалі вырабляць прадукцыю Ашмянскі масласырзавод, Пліскі льнозавод і многа іншых прадпрыемстваў.

Год леташні быў плённым і для беларускага селяніна. Атрыман самы высокі (у параўнанні з папярэднімі гадамі) валавы збор цукровых буракоў, дасягнута самая высокая вытворчасць мяса, малака і яек. Прамысловасць паставіла ў 1966 годзе сельскай гаспадарцы рэспублікі 12,5 тысячы трактараў, 3,5 тысячы грузавых аўтамабіляў, 3 тысячы збожжавых камбайнаў і шмат іншай тэхнікі.

Першы год пяцігодкі заклаў яе фундамент. Фундамент новых здабыткаў і перамог.

БЕЛАРУСЬ НА МІЖНАРОДНЫХ АГЛЯДАХ

1967 год — юбілейны. Пад гэтым дэвізам рухуюцца ўсе экспазіцыі савецкіх павільёнаў на міжнародных выстаўках і кірмашах. Як і раней, наша краіна прыме ўдзел у многіх міжнародных аглядах 1967 года, якія адкрываюцца ў розных частках свету і ў сталіцы нашай Радзімы.

У мінулым годзе за межамі нашай краіны было арганізавана 15 савецкіх выставак, у кожнай з якіх прымала ўдзел Беларусь. Сотні заводаў, фабрык, навукова-даследчых устаноў і інстытутаў краіны прадставілі на іх больш як 60 тысяч экспанатаў.

У гэтым годзе ўсе выстаўкі будуцца такім чынам, каб больш поўна і наглядна паказаць дасягненні нашага народа за 50 гадоў Савецкай улады. На кожнай з такіх выставак Савецкай Беларусі пакажа свае поспехі ў эканоміцы, сацыялістычным будаўніцтве, навуцы і культуры.

У якіх выстаўках і кірмашах гэтага года прыме ўдзел Савецкі Саюз, на якіх з іх больш поўна будзе прадстаўлена Савецкая Беларусь?

Ужо ў красавіку ў кавадскім горадзе Манрэалі паднімуцца флага сусветнай выстаўкі «Экспо-67». Ціпер у савецкім павільёне ідуць поўным ходам падрыхтоўчыя работы.

Дэвіз гэтай выстаўкі — «Зямля і людзі» дае магчымасць усім краінам-удзельніцам стварыць цікавыя на зместу і афармленню павільёны.

Дэвіз савецкага павільёна — «Усё ў імя чалавека, для шчасця чалавека». Яго экспазіцыя пакажа дасягненні нашай краіны ў галіне навукі, тэхнікі, культуры. Адзін з самых вялікіх раздэлаў прысвечан асваенню космасу. Іншыя — дасягненням у галіне мірнага выкарыстання атамнай энергіі ў прамысловасці, будаўніцтве. Экспанаты павільёна СССР пакажуць яркую карціну савецкай рэчаіснасці. На выстаўцы ў Манрэалі побач з нацыянальнымі днямі СССР, УССР 17 жніўня аб'яўлен нацыянальным днём БССР. У гэты дзень наведвальнікі змогуць усебакова азнаёміцца з дасягненнямі працоўных Беларусі.

У гэтым годзе Беларусь будзе шырока прадстаўлена і ў Лейпцыгу. Тут у традыцыйным міжнародным вясновым кірмашы БССР прыме актыўны ўдзел. Больш як 600 экспанатаў пакажуць беларусы на плошчы ў 2 тысячы квадратных метраў. Станкі-аўтаматы, вырабы лёгкай, радыётэхнічнай прамысловасці, нацыянальныя сувеніры, прадукты харчовай прамысловасці, традыцыйныя нацыянальныя паўфабрыкаты, прадукты лесу, азёр і сажалак. На адкрытых пляцоўках (850 квадратных метраў) стануць сельскагаспадарчыя машыны, аўтамабілі, якія выпускаюцца на прадпрыемствах Беларусі. Шырока пакажа рэспубліка развіццё навукі, адукацыі, аховы здароўя, мастацтва за 50 савецкіх гадоў.

Рухуюцца экспазіцыя савецкага павільёна на вясновым міжнародным кірмашы ў Трыпалі (Лівія), дзе таксама шырока прадстаўлена Беларусь. Зоймуць свае месцы ўніверсальныя вертыкальныя-свідравальныя станкі Маладзечанскага станказавода, універсальна-заточныя станкі Віцебскага завода за-

точных станкоў імя ХХІ ўездку КПСС, навейшыя аўтамабілі-самазвалы Мінскага аўтазавода, дарожныя веласіпеды Мінскага мотавелізавада, трактары Мінскага трактарнага завода, мужчыніскія і жаночыя нарочныя гадзіннікі Мінскага гадзіннікавага завода і многія іншыя вырабы.

Беларусь шырока пакажа таксама свае дасягненні на міжнародных кірмашах у Будапешце, Познані, Дамаску, Ізміры, Салоніках, Загрэбе, Брно, Плоўдзіве.

Беларусь прыме ўдзел і ў спецыялізаваных выстаўках, такой, напрыклад, як выстаўка навуковых і тэхнічных дасягненняў СССР у Будапешце ў верасні.

Сталіца нашай Радзімы Масква стала месцам міжнародных выставак. Ужо ў маі ў парку «Сакольнікі» адкрываецца міжнародная выстаўка «Сучаснае механізаванае і аўтаматызаванае абсталяванне і сродкі транспарціроўкі для харчовай прамысловасці». 25 саюзных і рэспубліканскіх міністэрстваў і ведамстваў, 17 навукова-даследчых інстытутаў і мноства прадпрыемстваў і арганізацый з усіх рэспуб-

лік прынялоць сюды сваю прадукцыю.

У жніўні-верасні ў «Сакольніках» наладжваецца выстаўка «Адзеньне». Шматлікія прадпрыемствы і фірмы розных краін пакажуць на ёй навейшыя мадэлі мужчынскага, жаночага і дзіцячага адзення, прадметы туалету і галаўныя ўборы.

Міністэрства лёгкай прамысловасці БССР пакажа на гэтым аглядзе навейшае абсталяванне швейнай прамысловасці, сродкаў механізацыі вытворчасці і, вядома, мадэлі адзення.

У ліпені ў «Сакольніках» адбудзецца яшчэ адна міжнародная выстаўка, прысвечаная 50-годдзю Вялікага Кастрычніка. У ёй прымуць ўдзел выдавецтвы ўсіх саюзных рэспублік, буйнейшыя цэнтральныя выдавецтвы і выдавецтвы сацыялістычных краін.

Будзе паказана больш як 10 тысяч кніг, альбомаў, кніжнай графікі і іншыя друкаваныя выданні.

У перыяд работы выстаўкі пройдзе дні саюзных рэспублік і дні кнігі сацыялістычных краін.

Г. БАКШЭВА.

ПЯЦІГОДКА, ГОД ПЕРШЫ

Паважаныя чытачы! На першай старонцы нашай газеты мы пракаменціравалі вынікі развіцця прамысловасці і сельскай гаспадаркі Савецкага Саюза ў першым годзе пяцігодкі. Магчыма, у вас узнікла пытанне: «А што атрымаў сам чалавек!» Пра гэта і раскажучь лічбы і факты, узятыя з паведамлення ЦСУ. Мяркуем, што іх каменціраваць не трэба.

У 1966 годзе, як і ў папярэднія гады, беспрацоўя ў краіне не было. Колькасць рабочых і служачых павялічылася на 2 800 тысяч чалавек.

За год больш чым на 6 працэнтаў павялічыліся рэальныя даходы на душу насельніцтва. Павялічыліся заробатная плата рабочых і служачых, аплата працы калгаснікаў, грамадскія фонды спажывання. Сярэднемесячная заробатная плата вырасла са 129 рублёў да 133 рублёў.

У мінулым годзе зменшан падаходны падатак з калгасаў, зніжаны цэны на тавары вытворчага прызначэння і электраэнергію. Большасць калгасаў перайшла на гарантаную штомесячную аплату працы. Грашовыя і натуральныя даходы калгаснікаў ад грамадскай гаспадаркі павялічыліся на 16 працэнтаў.

На сацыяльнае страхаванне, бясплатнае навучанне, ме-

дыцынскае абслугоўванне, выдачу дапамог, пенсій, на розныя выплаты і льготы грамадзянам СССР з грамадскіх фондаў спажывання выдаткавана звыш 45 мільярдаў рублёў, на 7,9 працэнта больш, чым у 1965 годзе.

На 4,2 мільярда рублёў павялічыліся ўклады насельніцтва ў ашчадныя касы. Колькасць індывідуальных укладчыкаў дасягнула 61 мільёна.

Палепшыліся жыллёвыя і культурна-бытавыя ўмовы насельніцтва. За год перасяліліся ў новыя дамы, а таксама палепшылі жыллёвыя ўмовы ў раней пабудаваных дамах 11 мільёнаў чалавек.

У Беларусі за кошт дзяржаўных сродкаў, а таксама сродкаў рабочых, служачых і калгаснікаў у гарадах і вёсках пабудавана больш як 57 тысяч кватэр.

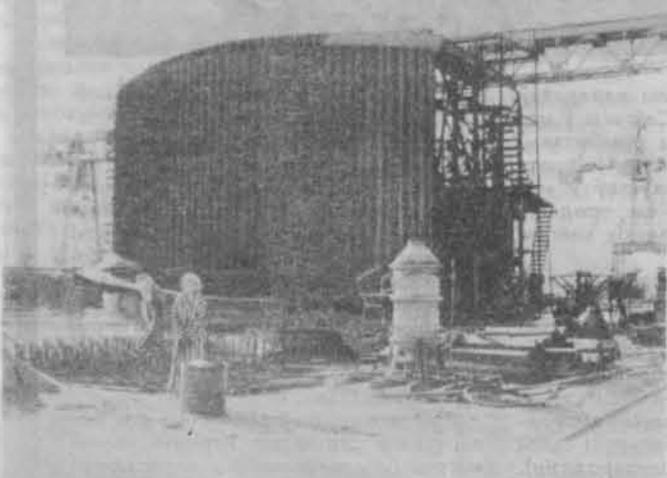
Палепшылася медыцынская дапамога насельніцтву. Па СССР колькасць урачоў узрасла за год на 26 тысяч. (У Беларусі — на 1,4 тысячы). Пабудаваны новыя бальніцы, санаторыі, дамы адпачынку.

У вышэйшых і сярэдніх спецыяльных навучальных ўстановах краіны ў 1966 годзе прынята 2,1 мільёна чалавек. (У БССР — 71,8 тысячы чалавек).

Інжынер-мастак Упраўлення мастацкай прамысловасці міністэрства бытавога абслугоўвання БССР Марыя Шаўцова (злева) і інжынер Яўгенія Стаховіч праглядаюць вырабы, падрыхтаваныя да 50-годдзя Савецкай улады.

* хроніка *

Аб'яднаная Арабская Рэспубліка. Нядаўна будаўнікі высотнай Асуанскай плыціны на рацэ Ніл святкавалі сёму ю гадавіну з дня пачатку будаўніцтва. Зараз плыціна ўзнялася на 60 метраў над узроўнем ракі і Ніл цячэ па новым рэчышчы праз водапрыёмнік гідрэлектрастанцыі. Зманціраваны два магутныя 400-тонныя пад'ёмныя краны, дастаўленыя з Нова-Краматорскага завода, з іх дапамогай будуць устанавіцца турбіны ГЭС. На здымку: на адным з участкаў будаўніцтва. Фота А. СТУЖЫНА.

КАРАЧЫ. «Трактар «Беларусь» нібы спецыяльна зроблены для палёў Пакістана. Сяляне Пакістана пераканаліся ў яго выдатных вытворчых якасцях. Трактар вынослівы, эканамічны, валодае вялікай магутнасцю». Так апаніў савецкую машыну «МТЗ-50» генеральны дырэктар пакістанскай фірмы Фекта Абу Нурмахамед. У 1966 годзе пакістанская фірма заклікала 600 трактараў. У гэтым годзе для задавальнення растуцкага попыту на «Беларусь» фірма мае намер паўтарыць заказ. У адпаведнасці з гандлёвым пагадненнем паміж СССР і Пакістанам тут будзе пачата будаўніцтва трактаразборачнага завода прадукцыйнасцю 5 000 трактараў за год. Гэта намнога палепшыць апрацоўку сельскагаспадарчых палёў і дапаможа забяспечыць Пакістан уласным збожжам.

БЕРЛІН. Вучоныя, дзеячы культуры і прадстаўнікі царквы ГДР звярнуліся да міжнароднай грамадскасці з заклікам аказаць падтрымку заходнегерманскім барацьбітам супраць адраджэння нацызму ў ФРГ. У заяве, апублікаванай газетай «Нойес Дойчланд», прадстаўнікі грамадскасці ГДР указваюць на растучую небяспеку неанашызму ў Заходняй Германіі. Як адзначаецца ў заяве, ключавыя пасады ў бонскай дзяржаве займаюць цяпер тыя, хто раней служыў Гітлеру.

БУХАРЭСТ. Урады Сацыялістычнай Рэспублікі Румыніі і Федэратыўнай Рэспублікі Германіі зга-

дзіліся ўстанавіць дыпламатычныя адносіны і абмяняцца дыпламатычнымі прадстаўнікамі ў рангу надзвычайных і паўнамоцных паслоў.

КАЛОМБА. Народ Цэйлона адзначыў 19-ю гадавіну незалежнасці сваёй радзімы. На ўсяму востраву з выпадку нацыянальнага дня адбываліся святочныя ўрачыстасці. У сталіцы Цэйлона горадзе Каломба адбыўся парад узброеных сіл краіны. На трыбунах прысутнічалі прэм'ер-міністр Дадлі Сенанаяке, члены ўрада, дэпутаты парламента, дыпламатычны корпус. Артылерыйскі салют, зроблены ў час парада, паведаміў аб уступленні Цэйлона ў 20-ю гадавіну незалежнага існавання.

НЬЮ-ІОРК. Запускі касмічных караблёў з чалавекам на борце не будуць праводзіцца ў Злучаных Штатах да таго часу, пакуль не ўдасца канчаткова высветліць прычыны нядаўняй катастрофы на мысе Кенедзі, у выніку якой загінулі тры амерыканскія касманаўты. Аб гэтым паведаміў у Х'юстане (штат Тэхас) прадстаўнік Нацыянальнага ўпраўлення па аэранаўтыцы і даследаванню касмічнай прасторы (НАСА). У гэтым годзе ЗША планавалі зрабіць тры запускі касмічных караблёў з чалавекам на борце. Гэта, як падкрэсліў прадстаўнік НАСА, можа затрымаць высадку амерыканскіх касманаўтаў на Месяцы, якую меркавалася зрабіць у 1969 годзе.

ШЛЯХ У ГЕРОІ

Пакой, у якім мы сядзім з Іванам Сцяпанавічам Маліноўскім, вялікі, прыбраны з густам. Дарэчы, гэта можна сказаць і пра ўсю кватэру Маліноўскіх. Усё проста, і разам з тым кожная рэч неабходна менавіта на тым месцы, дзе яна стаіць. Адчуваецца гаспадарлівая рука жонкі Івана Сцяпанавіча Аляксандры Кірсанаўны. Зараз яна чытае ў суседнім пакоі. Дачок няма дома. Старэйшая, Ларыса, пайшла ў кіно, малодшая, Жана, выступае сёння ў канцэрте студэнтаў музычнага вучылішча, дзе яна займаецца.

Я чакаю, пакуль Іван Сцяпанавіч збярэцца з думкамі, слухаю цішыню і думаю: «Што я ведаю пра гэтага ўжо немаладога чалавека? Ведаю, што ён старшы машыніст Мінскай цэлаэлектрастанцыі Герой Сацыялістычнай Працы. Вось, здаецца, і ўсё».

Урэшце, Іван Сцяпанавіч парушае цішыню.

— Ну, дык слухайце...

Было гэта ў пачатку трыцятых гадоў. У невяліччай вёсцы Вітаўка на Міншчыне жыў развясёлы гарманіст Іван Маліноўскі. Эх, і граў жа ён! Бывала, прабяжыць пальцамі па ладах сваёй тальянкі — і не хочаш скакаць, а пойдзеш. Многія мясцовыя дзвучаты сохлі па ім. Але Іван ні на адну асобай увагі не звяртаў. Хлопец многа чытаў. Атрымаць адукацыю раней ён не змог: перашкодзіла вайна, пасля якой сям'я засталася без бацькі. А Іван быў старэйшым. Потым, калі ў вёсцы арганізаваўся калгас, жыць стала намнога лягчэй. Іван нават стаў падумаць аб тым, каб паехаць у Мінск і паступіць на рабфак. Але лёс яго склаўся інакш. У той час пачалася індустрыялізацыя краіны. Многія юнакі і дзвучаты надаліся на вялікія будоўлі: Днепрагэс, Турксіб... Не вытрымала і Іванова сэрца. Паехаў ён на Усход, дзе на беразе Амура ў казачна кароткі тэрмін павінен быў вырасіць горад маладосці — Камсамольск. Горад рос хутка, і настаў час, калі яму спатрэбіліся ўжо не толькі будаўнікі, але і людзі самых разнастайных прафесій. Некалкі месяцаў вучобы, і Маліноўскі — машыніст турбіны на электрастанцыі. Тут ён шмат гадоў працаваў са старым маскоўскім рабочым Паўлавым, які перадаў юнаку ўвесь свой багаты вопыт.

Неяк на электрастанцыю прыслалі дзвучыню Сашу.

— Цябе вучылі, зараз ты вучы, — сказаў Маліноўскаму начальнік турбінага цэха.

Спачатку яны сьбравалі, а потым пакахалі адзін аднаго. І Аляксандра Кірсанаўна стала жонкай і сябрам Івана Сцяпанавіча на ўсё жыццё.

На электрастанцыі яго паважалі, неаднаразова за добрую працу атрымліваў падзякі, грашовыя ўзнагароды. Усё было добра ў яго жыцці, але раптам — вайна. Прасіўся на фронт — не пусцілі, спецыялісты патрэбны былі і ў тыле. І Маліноўскі па цэлых сутках не адыходзіў ад турбін, якія давалі энергію абаронным заводам.

Калі скончылася вайна, Іван Сцяпанавіч рашыў вярнуцца ў Беларусь, дапамагчы землякам аднаўляць ушчэнт разбураную народную гаспадарку. У Мінску Маліноўскі дапамагаў узводзіць новую электрастанцыю. Электраэнергія патрэбна была не толькі насельніцтву. На ўсходняй ускраіне Мінска пачаў будавацца вялікі прамысловы раён. А без электрычнасці не маглі ажыць шматлікія станкі і механізмы.

Як толькі пусцілі першыя турбіны, Іван Сцяпанавіч пачаў вучыць сваёй прафесіі навічкоў — дэмабілізаваных салдат, выпускнікоў рамесных вучылішчаў. І цяпер варта чалавеку працаваць з Іванам Сцяпанавічам адзін-два гады, як становіцца ён высокакваліфікаваным спецыялістам, выдатным знаўцам складанага абсталявання сучаснай электрастанцыі.

Вялікае, цікавае жыццё за плячыма ў Івана Сцяпанавіча. Ён смела можа сказаць, што ў поспехах краіны ёсць і яго ўклад.

С. БЕНЕНСОН.

ДУКОРСКІ ЮБІЛЯР

Ей сто гадоў. Пяцьдзесят з іх яна змагалася, жыла і працавала пры Савецкай уладзе. Імя гэтага юбіляра — Дукорская школа. Лес школы склаўся так, што ў ім адлюстраваліся этапныя перыяды ў жыцці нашай краіны.

У гады ліхалецця і бяспраўя ў глухой вёсачцы Дукоры запалілася святло ведаў. Першымі настаўнікамі былі Лявонцій Максімавіч і Надзежда Сцяпанавіча Астапені. Яны пасялі ў сэрцах сваіх выхаванцаў насенне праўды і добра. Не выпадкова былыя вучні школы А. Гуло і А. Тыркіч змагаліся на барыкадах 1905 года, а П. Галубовіч прымаў удзел у паўстанні гераічнага «Пацёмкіна».

Эстафету рэвалюцыйнай барацьбы падхапілі сыны і ўнукі тых, хто абараняў уладу Саветаў. І 150 былых вучняў Дукорскай сярэдняй школы ваявалі на франтах Вялікай Айчыннай вайны. Былы выпускнік школы Уладзімір Лабанок узначаліў партызанскі рух на Віцебшчыне. Зараз Герой Савецкага Саюза Ул. А. Лабанок — першы намеснік старшыні Савета Міністраў БССР.

Мінулі гады фашысцкай навалы, і зноў гасцінна расчыніліся дзверы школы. 235 яе выпускнікоў працуюць сёння настаўнікамі (32 з іх выкладаюць у роднай школе), 60 — інжынерамі і аграіамамі, 25 — урачамі. Многія сталі шаферамі, палявадамі, механізатарамі і іншымі спецыялістамі народнай гаспадаркі. Далёка за межамі рэспублікі вядомы імёны былых выхаванцаў школы Марыі Андрэеўны Жыдовіч, прафесара, доктара філалагічных навук; Цімафея Цімафеевіча Лук'янава, кандыдата медыцынскіх навук; пісьменніка Макара Паслядовіча; старэйшай беларускай артысткі Таццяны Бандарчук.

Зараз у Дукорскай школе створаў музей, у якім ужо сабрана звыш 1 000 экспанатаў. Беражліва захоўваюць дукорскія вучні і настаўнікі фотаздымкі, пісьмы, дакументы, у якіх адлюстравана слаўная гісторыя адной са старэйшых школ рэспублікі.

М. МАЛОЧКА.

ЛЮДЗІ ПРАЦЫ І МУЖАСЦІ

Вечарам Мікалай забег да бацькоў. Жонка перадала, што яны прасілі дапамагчы па гаспадарцы. Але не паспеў навітацца, як бацька з жартаўлівым папрокам загаварыў:

— Як жа гэта так, сыноч, атрымліваецца! Роднаму бацьку ні слова аб сваёй узнагародзе не сказаў. Уся вёска аб гэтым гаворыць, сам у газеце чытаў. Вось, глядзі, — Барыс Ільіч з кішэні дастаў крыху пакамечаную, ужо шмат разоў прачытаную газету з Указам, дзе сярод узнагароджаных ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга было прозвішча яго сына — Сакуна Мікалая Барысавіча, механізатара калгаса «Перамога» Бабруйскага раёна.

Барыс Ільіч у маладосці адным з першых ўступіў у калгас, са зброяй у руках абараняў Савецкую ўладу. У гады другой сусветнай вайны са старэйшымі сынамі Аркадзем і Уладзімірам пайшоў на фронт. Трапілі ў адзін батальён, але ў розныя роты. Толькі па Указах аб узнагароджанні ведалі, што жывы, і радаваліся адзін за аднаго. За фарсіраванне ракі Нарва сыноў узнагародзілі арденамі Славы III ступені, а неўзабаве Аркадзь атрымаў яшчэ медалі — «За адвагу» і «За баявыя заслугі». На падступах к Берліну ён быў цяжка паранены. Не дайшлі да фашыскага лагавя і бацька з Уладзімірам. Іх таксама паранілі ў адным з баёў. Зараз Уладзімір жыве ў Карагандзе, працуе на шахце. Партрэт яго не сыходзіць з Дошкі гонару. Дачка Ніна 15 год працуе свінаркай. У мінулым годзе яе ўзнагародзілі ордэнам «Знак пашаны».

Жонка сына Івана, Саша, працуе на ферме. За высокія надой малака Аляксандры Сакун было прысвоена званне Героя Сацыялістычнай Працы.

Амаль усе члены сям'і Сакуноў узнагароджаныя. Іх добра ведаюць і ў вёсцы, і ў раёне. Іх паважаюць за працу і мужнасць.

В. АНЦЫФЕРАЎ.

ПАДЗЕІ □ ЛЮДЗІ □ ФАКТЫ □
 НАВАПОЛАЦК
 На Полаціім нафтаперапрацоўчым заводзе ўступіла ў строй самая буйная ў Савецкім Саюзе і ў Еўропе атамасферная трубчатка прывічнай перапрацоўкі нафты. Комплекс трубчаткі з'яўляецца складаным тэхнічным збудаваннем. Пабудаван ён на тры месяцы раней тэрміну. Калектыў новага збудавання ўзяў абавязальства ў гонар 50-годдзя Савецкай улады дасягнуць праектнай магутнасці трубчаткі значна раней намечанага тэрміну — да 1 мая.
 МАГІЛЕЎ
 Мароз, вецер гоніць снежную замець. Але холад — не перашкода сельскім будаўнікам. Яны будуць на цэнтральных сядзібах саўгасаў вобласці каля ста двухпавярховых шматкватэрных дамоў. Будаўніцтва двухпавярховых тыпавых дамоў у вёсках цяпер вядуць саўгасы «Рэста» Чавускага, «Борак» і «Колас» Магілёўскага, калгас «Рассвет» Кіраўскага раёнаў і многія іншыя гаспадаркі. У юбілейным годзе калгасы і саўгасы Магілёўшчыны выдзелілі на будаўніцтва дамоў амаль 2,5 мільёна рублёў. Гэта дазволіць забяспечыць жылём больш як паўтары тысячы сельскіх сям'яў.
 СТОЎБЦЫ
 З кожным годам расшырае свае межы горад. За апошні час толькі ў раёне новай забудовы горада ўзведзена пяць двухпавярховых жылых дамоў, будынак дзіцячага сада-ясляў. Нядаўна будаўнікі здалі ў эксплуатацыю яшчэ адзін 16-кватэрны дом. На чарзе — здача ў эксплуатацыю 5-кватэрнага дома. Будзецца яшчэ чатыры двухпавярховыя дамы на 56 кватэр.

Так выглядае сёння Аршанская плошча ў Віцебску.

Фота Г. Уславава.

СЕГОДНЯ В НОМЕРЕ

ДЛЯ ТЕХ, КТО НЕ ЧИТАЕТ ПО-БЕЛОРУССКИ

Подведены итоги первого года седьмой пятилетки — Центральное статистическое управление СССР и ЦСУ союзных республик доложили советскому народу об итогах выполнения Государственного плана развития народного хозяйства в 1966 году. Промышленность страны увеличила выпуск продукции на 8,6 процента, сельское хозяйство — на 10 процентов. Прибыль от всего народного хозяйства возросла по сравнению с 1965 годом на 16 процентов. Довольны итогами минувшего года и труженики нашей республики: выработано 9,6 миллиарда киловатт-часов электроэнергии, добыто 207,6 тысячи тонн нефти, сделано 112 тысяч металлообрабатывающих станков; пущены новые мощности на Полоцком нефтеперераба-

тывающем, начали давать продукцию Брестский электромолотовый, Гомельский мотороремонтный заводы и другие предприятия; получен самый высокий урожай (по сравнению с предыдущими годами) сахарной свеклы, достигнуто самое высокое производство мяса, молока и яиц («У НОВУЮ ДАЛЯЧЫНЬ»). В судьбе этого человека, как в зеркале, отражается судьба страны. Жил в деревне на Міншчыне веселый гармонист Иван Маліноўскі. Услыхал о том, что комсомольцы начали строить город на берегу Амура, и решил уехать на Дальний Восток. Работал на строительстве, потом стал машинистом турбины на электростанции. После войны вернулся в Белоруссию, чтобы помочь землякам вос-

становивать разрушенное хозяйство. Сейчас Иван Степанович Малиновский — старший машинист Минской ТЭЦ, Герой Социалистического Труда («ШЛЯХ У ГЕРОІ», 3 стр.). На каких международных выставках и ярмарках будет представлена Советская Белоруссия в юбилейном году? На этот вопрос отвечает статья «БЕЛАРУСЬ НА МІЖНАРОДНЫХ АГЛЯДАХ» (2 стр.). Конечно, это всемирная выставка в Монреале, где в павильоне СССР наряду с другими союзными республиками будет представлена и Белоруссия. На традиционной весенней ярмарке в Лейпциге БССР покажет более 600 экспонатов. Свои достижения наша республика продемонстрирует на международных ярмарках в Триполи, Будапеште, Познани, Дамаске, Измире, Салониках, Загребе, Брно, Пловдиве. Об этой части земли белорусской сложено множество удивительных историй. Мужественные и трудолюбивые люди превратили непроходимые болотные топи в цветущий край. О прошлом и настоя-

щем одного из уголков Белорусского Полесья рассказывает в зарисовках под общим заголовком «У КРАІ ПАЛЕСКІМ» (4 стр.). Из глухой деревушки Ганцевичи выросли в районный центр. О безрадостном прошлом напоминают лишь экспонаты краеведческого музея, созданного в одной из ганцевичских школ. Несколько лет назад в этих местах побывал наш земляк из США Василий Бруй. То, что он увидел в родной деревне, превзошло все его ожидания — новая жизнь неузнаваемо изменила этот край. «ГОД СУСТРЭЧ І ЗНАЁМСТВАУ» (5 стр.) — так называется статья ответственного секретаря Белорусского товарищества по культурным связям с соотечественниками за рубежом П. Фролова. В 1966 году в республике только по частным визам побывали сотни соотечественников; кроме того, к нам приезжали большие туристские группы из США и Канады, дети земляков из ФРГ, Франции и Финляндии. Многие из тех, кто побывал в Белоруссии, присылают письма, в которых делятся своими впечатлениями о по-

ездке на Родину. Юлиан Штаровский из Англии радуется тому, что в его родной деревне Криво хорошая средняя школа, Петр Вырвич из Соединенных Штатов побывал в селе Молодovo, а Алексей Грицук восхищается красавцем-Брестом. В годы войны в Черикове и его окрестностях действовала антифашистская организация, созданная бывшим секретарем районной газеты Иваном Денисенко. Чериковские партизаны установили связь с поляками — военнопленными, которых гитлеровцы использовали на дорожных работах. Польские товарищи доставляли партизанам медикаменты, боеприпасы для трофейного оружия, по заданию антифашистского комитета проводили разведывательную и диверсионную работу. Напа на след организации, фашисты арестовали весь состав комитета, его руководители были расстреляны. Но ничто не могло сломить народного сопротивления: в скором времени в Чериковском районе действовало 27 подпольных организаций («БАЯВАЯ ДРУЖБА», 6—7 стр.).

У КРАІ ПАЛЕСКІМ

Мінулае і сучаснае

«Ганцавічы — мясцовасць лясістая, да апошняга часу тут знаходзіўся шклозавод. Цяпер ён не працуе. Народ непісьменны. Асноўным сродкам яго існавання з'яўляюцца лясныя промыслы, якія ў цяперашні час запушчаны. Да тыповасці насельніцтва і яго культуры можна прыгледзецца ў дзень кірмашу, які бывае тут кожны чацвер». Так адзін з польскіх гісторыкаў пісаў у 1935 годзе аб гэтым кутку Палесся.

Як жывуць людзі тых мясцін цяпер?

З глухой і забітай вёскі Ганцавічы выраслі ў раённы цэнтр. У горадзе, дзе не адзін дзесятак вуліц, многа медыцынскіх і гандлёвых устаноў, адкрыты прадпрыемствы бытавога абслугоўвання насельніцтва. На месцы былога шклозавода працуе выдому на ўсю рэспубліку гароднінна-сушыльны камбінат. Есць камбінат прамысловых вырабаў, буйная майстэрня аб'яднання «Белсельгастэхніка». Ганцавіцкі леспрамгас сёння пастаўляе палескую драўніну не толькі для новабудуляў і мэблевых фабрык рэспублікі, але і ў многія гарады краіны.

Калі раней да тыповасці насельніцтва і яго культуры можна было прыгледзецца толькі ў чацвер, у дзень кірмашу, то сёння — кожны дзень. Жыхары горада і многіх навакольных вёсак штодня наведваюць прасторны дом культуры, карыстаюцца бібліятэкай, глядзяць тэлевізійныя перадачы з Масквы і Мінска. У кожны дом паштальёны штодня прыносяць людзям саюзныя, рэспубліканскія і абласныя газеты, часопісы. Акрамя таго, эканамічнае і культурнае жыццё горада і раёна асяццяецца на старонках мясцовай газеты «Савецкае Палесся», якая выдаецца ў самах Ганцавічах на беларускай мове.

Дзеці і ўнукі тых палешукоў, у якіх асноўным сродкам існавання раней былі толькі лясныя промыслы (ды і то ў заняпадзе), цяпер бясплатна вучацца ў агульнаадукацыйных і музычнай школах. Многія з іх сталі ўжо настаўнікамі, урачамі, аграномамі, афіцэрамі Савецкай Арміі.

Гаротнае мінулае даўно адыйшло ў нябыт. Ім цяпер цікавіцца толькі непаседлівая дзетвара, якая хоча ведаць, як жылі раней іх бацькі і дзяды. Вось для гэтага і стварылі яны ў адной са школ Ганцавіч свой краязнаўчы музей. Вось адзін са стэндаў. На ім змешчаны фотаздымкі перадавікоў вытворчасці калгаса імя Кірава, прадстаўлена прадукцыя, якую вырошчваюць на сваіх палатках сяляне. І ўсё гэта вырашчана на былой дрыгве, па якой калісьці нават не мог хадзіць чалавек.

Пры дапамозе сучаснай меліярацыйнай тэхнікі калгаснікі адваявалі ў прыроды больш як 800 гектараў забалочаных зямель. У мінулым годзе з кожнага гектара тарфянікаў тут атрымалі па 14,5 цэнтнера азімых, 16 цэнтнераў пшаніцы, 17 — аўса і 180 — бульбы.

Распрацаваўшы забалочаныя і парослыя хмызняком землі, калгаснікі ператварылі іх у культурныя пашы. На фермах стала больш кармоў. Цяпер грамадскі статак складае каля 2000 галоў буйной рагатай жывёлы, у тым ліку 500 дойных кароў.

Крыху далей ад раённага

цэнтра знаходзіцца яшчэ адзін ганцавіцкі калгас — «Расія». Праўленне яго размешчана ў вёсцы Дзяніскавічы. Тут таксама людзям давалася добра працаваць, каб адваяваць у дрыгвы не адну сотню гектараў. Мне прыгадваецца пазалеташняя паездка ў гэты калгас. Тады тут гасціў наш суайчыннік з ЗША Васіль Бруй. Ён не быў у родных Дзяніскавічах многа год і, калі ехаў сюды, то, безумоўна, спадзяваўся ўбачыць ў вёсцы сёе-тое новае. Але калі прыехаў, то вачам сваім не паверыў — так тут усё змянілася. Я таксама здзіўіўся, калі ўбачыў вёску сёння.

Тады дзяніскавіцкія дзеці хадзілі яшчэ ў старую драўляную школу, а вясковы клуб умяшчаў не больш ста чалавек. Сёння ж тут — трохпавярховы тыпавы будынак новай школы са спартыўнаю залаю і кабінетамі для практычных заняткаў па хіміі, фізіцы, заалогіі. Жыхары вёскі кожны вечар ходзяць у новы каменны клуб. У ім ёсць пакой для бібліятэкі і работ гурткаў мастацкай самадзейнасці. У той час, каб добрацца да Дзяніскавіч, Васіль Бруй з раённага цэнтра ехаў на спадарожнай машыне. Цяпер жа паміж Дзяніскавічамі, Ганцавічамі і Баранавічамі рэгулярна курсіруюць пасажырскія аўтобусы.

Вось так і жывуць людзі гэтай палескай мясціны, такія змены адбываюцца ў іх краі сёння. Цяпер гісторыя Ганцавіч ніколі ўжо не будзе падобна на тую, якую пісаў некалі польскі гісторык.

Беларускі Сусанін

Быў люты 1943 года. Зіма ў гэту пару выдалася няўстойліва. Частая маразы змяніліся адлігамі і вялікімі снегападамі. Але гэта не перашкаджала народным мсціўцам наносіць сакрушальныя ўдары па ворагу. Яны разбурылі многія кіламетры чыгункі на ўчастках Баранавічы — Лунінец — Калінкавічы, знішчылі дзесяткі варожых гарнізонаў.

Партызаны кантралявалі вялікую тэрыторыю палескай зямлі. Можна было праехаць сотні кіламетраў і не сустрэць ніводнага акупанта. На вызваленай ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў зямлі аднаўлялі работу мясцовыя органы Савецкай улады, дзейнічалі партызанскія камендатуры.

Тое, што за сотні кіламетраў ад фронту, у так званым «глыбокім тыле», дзейнічаюць буйныя партызанскія атрады і існуе Савецкая улада, моцна напалохла нямецкае камандаванне. Сканцэнтраваны вакол Лунінца, Мікашэвіч, Ганцавіч і Стоўбцаў некалькі знятых з фронту армейскіх дывізій, акупанты пры дапамозе авіяцыі павялі наступленне на партызанскі край. Пад пачалам камандзіра Пінскага злучэння народных мсціўцаў Васіля Каржа партызаны некалькі дзён стрымлівалі варожы націск. Але доўга затрымлівацца на адным месцы яны не маглі, бо сілы ворага ў некалькі разоў пераўзыходзілі іх сілы. Ужываючы партызанскую тактыку, народныя мсціўцы часта адыходзілі, перагрупоўваліся і потым зноў білі карнікаў у зручных мясцінах.

Пераканаўшыся, што з партызанамі ім не справіцца, акупанты пачалі помсціць цывільнаму насельніцтву. Аднойчы яны ўварваліся ў невялікую вёску Навіна, што на Старобіншчыне. Папярэджаныя партызанамі аб падыходзе гітлераўцаў, жыхары пакінулі свае дамы і схаваліся ў лесе. Дома

засталіся толькі браты Цубы — Міхаіл і Іван. Іх і схавалі карнікі.

Пагражаючы пісталетам, нямецкі афіцэр звярнуўся да 70-гадовага Міхаіла:

— Вядзі ў лес і паказвай, дзе партызаны.

— Ніякіх партызан я не ведаю і ў лес не пайду, — адказаў стары.

Раз'юшаны афіцэр тут жа застрэліў Міхаіла.

Усё гэта адбылося на вачах у старэйшага брата, Івана, якому ішоў тады 75 год.

— Я ведаю, дзе размешчаны партызанскі атрад, і глухімі дарогамі магу давесці вас да яго, — сказаў Іван.

І ён павёў. Але не туды, дзе былі народныя мсціўцы, а ў процілеглы бок, у непроходныя Грачынавіцкія балоты. Доўга блукаў Іван з атрадам гітлераўцаў па незамерзлай багне, пакуль не пачало змярацца.

— Вы хочаце знайсці партызан? Не трэба вам больш шукаць іх, яны самі прыдуць сюды і адпомсцяць вам, падлым фашысцкім гадам, за кроў савецкіх людзей, за майго брата і за мяне.

Зразумевшы, што трапілі ў пастку, гітлераўцы тут жа забілі Міхаіла. А самі, каб выратавацца, цэлую ноч падавалі ракетамі сігналы аб дапамозе. Але дарэмна. Калі развіднела, партызаны напалі на карнікаў і ўсіх іх знішчылі.

Тое, што здзейснілі простыя палескія сяляне Іван і Міхаіл Цубы, сёння мы па праву называем подзвігам.

Цяпер на радзіме адважных братоў-патрыётаў узведзен велічны помнік.

Там, дзе настаўнічаў Колас

Не больш дзесяці мінут язды поездам ад Ганцавіч у бок Лунінца, і кандуктар аб'яўляе па вагоне:

«Дарагая рэданцыя! Дасылаю вам здыман помніка братам-патрыётам Івану і Міхаілу ЦУБАМ, які ўзведзены ў былым партызанскім краі непадалёку ад вёскі Хорстава Лунінецкага раёна. Думаю, ён зацікавіць вашых чытачоў. Люда ВАНЧУКЕВІЧ, вучанца 10-га класа Чапляўскай школы».

Аб гэтым краі складзена шмат вершаў і народных паданняў, аб ім спяваюць песні і расказваюць дзіўныя гісторыі. Жывуць на Палессі мужныя і працавітыя людзі, рукамі якіх былая багна і пяскі ператвораны ва ўрадлівыя нівы і багатыя сенажаці, адноўлены і пабудаваны нанова гарады і вёскі. Але тутэйшыя людзі ўмеюць не толькі добра працаваць. У час гітлераўскага нашэсця на нашу Радзіму яны па-геройску змагаліся з акупантамі як у партызанскіх атрадах, так і на франтах Вялікай Айчыннай вайны.

Ніжэй пойдзе гаворка аб днях мінулых і жыцці сучасным аднаго з куткоў гэтага краю.

— Хутка прыпынак Люсіна.

Той, хто ўпершыню трапляе ў Люсіна, абавязкова зверне ўвагу на мноства новых дамоў. Па ўсім відаць, што пастаўлены яны мінулым летам ці пад восень, бо са сцен яшчэ не сыйшоў бронзавы загар распілаваных хваін.

У Люсіна, як і ў самах Ганцавічах, таксама мноства тэлевізійных антэн на дахах.

— Вы не інакш, як прыехалі да нас тэлевізійныя антэны лічыць. Дарэмна, усіх не пералічыць, — жартам сказаў мужчына, які ішоў разам са мною з поезда. — Раней наш чалавек ганарыўся тым, што на яго доме бусел гняздо віў, а цяпер — калі на тым месцы антэна тэлевізійная ўзвышаецца.

У Люсіна мяне паклікаў адзін з фотаздымкаў, які таксама экспануецца ў музеі ганцавіцкіх школьнікаў. На ім сфатаграфаваны Міхаіл Васільевіч Занька. Гэты чалавек 64 гады таму назад быў вучнем Канстанціна Міхайлавіча Міцкевіча (Якуба Коласа).

Мой спадарожнік, даведаўшыся аб мэтах майго прыезду ў вёску, параіў прама ісці ў школу, да настаўніка Ігната Сямёнавіча Занькі: той, маўляў, усё ведае. Настаўнік сапраўды аказаўся чалавекам патрэбным у майёй справе. Ён даводзіцца ўнучкам Міхаілу Васільевічу Заньку.

Жыхары Люсіна беражліва захоўваюць усё, што звязана з тымі гадамі, калі ў іх вёсцы жыў Якуб Колас. На адным са школьных будынкаў цяпер устаноўлена мемарыяльная дошка, на якой напісана, што тут у 1902—1903 гадах настаўнічаў Якуб Колас і што тут ён пачаў пісаць аповесць «У палескай глушы». Гэты твор, як і ўся трылогія народнага пісьменніка «На ростанях», стаў цяпер ледзь не настольнай кнігай жыхароў вёскі. Яе чытаюць усё — ад старога да малаго.

Вечарам, калі ў школе скончыліся заняткі, мы разам з настаўнікам пайшлі да яго дзеда. Міхаілу Васільевічу Заньку ідзе ўжо 75 год, але ён многае яшчэ захоўвае ў памяці аб маладых гадах. Ён пачаў прыгадваць, як падлеткам бегаў на урокі да свайго настаўніка, як усім класам разам з Канстанцінам Міхайлавічам садзілі дрэвы вакол школы.

— Мы тады былі яшчэ малымі, — раскавае Міхаіл Васільевіч, — але я добра памятаю, як наш настаўнік хадзіў па хатах і размаўляў з бацькамі, каб тыя не трымалі дома сваіх дзяцей, а пасылалі ў школу. Канстанцін Міхайлавіч гаварыў тады людзям, што грамата патрэбна чалавеку, як ежа, адзенне, абутак. Пасля класных заняткаў ён часта збіраў нас ля школы і распытваў, якія песні ў нас спяваюць, у якія гульні гуляюць у святы. І легенды аб татарскім нашэсці, і народныя звычкі, і абрады — усё цікавіла педагога.

— Пазней, пасля 1939 года, — прыгадвае Міхаіл Васільевіч, — калі нашы землі былі вызвалены Чырвонай Арміяй з-пад улады буржуазнай Польшчы, Якуб Колас напісаў у Люсіна пісьмо, у якім цікавіўся нашымі высковымі справамі. З таго часу паміж мною і Канстанцінам Міхайлавічам і пачалася сяброўская перапіска.

У адным са сваіх пісьмаў да М. В. Занькі Якуб Колас пісаў:

«Дарагі Міхаіл Васільевіч!

Атрымаў я, браток, тваё пісьмо. Я вельмі рад прыгадаць былое, свае маладыя гады, сваю першую школу, дзе я быў настаўнікам, і сваіх вучняў, у тым ліку і цябе, мой дарагі Міхаіл. Многа гадоў прайшло з таго часу. Многа ўсякіх падзей і змен у жыцці адбылося за гэты час. Люсіна я ніколі не забуду. Я памятаю Люсінскую школу... Помню я і сваю бабушку Мар'ю, яе сына Грыгора. Грыгор, пэўна, жыве, а старая Мар'я, як мне думаецца, даўно ўжо развіталася з гэтым светам. Помню я і дом падлоўчага, пана Баранцэвіча, і яго сям'ю. Напэўна, хто-небудзь з іх яшчэ жыве. І я стаў старым чалавекам. Усё думаў праехаць, пабываць на месцы і ўсё пабачыць сваімі ўласнымі вачамі. А цяпер для мяне такія паездкі не пад сілу...

А цікава б было пабачыць хоць адно дрэўца, што калісь садзілі мы вакол Люсінскай школы.

Перадай, браток, маё шчырае прывітанне ўсім, хто помніць мяне...

Пражылі мы не малое жыццё. Дачакаліся ясных дзён новага жыцця. Будзем жа ў меру сваіх сіл рабіць усё, каб зрабіць наша жыццё яшчэ болей ясным, светлым і шчаслівым.

Крэпка цісну руку.
Якуб Колас».

Люсіна я пакідаў раніцай другога дня. Надвор'е стаяла сухое, марознае, і з комінаў над вёскай цягнуўся сівою стужкаю дым. Людзі палілі печы, рыхтавалі снеданне. Гаваркія жанчыны ішлі на фермы даіць кароў, дзесьці на калгасным двары шафёры прагравалі матары аўтамабіляў. Набіраў сілу новы працоўны дзень. Групамі і паасобку ў школу спяшалася дзетвара. З партфелямі і ранцамі ішлі хлапчункі і дзяўчынкі ў свае класы, ішлі той жа самай дарогай, якой калісьці хадзілі за ведамі іх бацькі і дзяды, у тую самую школу, дзе калісьці настаўнічаў Колас.

Л. СКІБЕНКА.

«Букет беларускіх красак» у Манголіі

Нядаўна Дзяржаўнае выдавецтва Мангольскай Народнай Рэспублікі ва Улан-Батары выпусціла ў свет зборнік вершаў паэтаў нашай рэспублікі «Букет беларускіх красак».

У яго ўвайшлі шырокавядомыя вершы Францішка Багушэвіча «Калыханка», Янкі Лучыны — «Роднай старонцы», «Вясна», Янкі Купалы — «Мужык», «Мая навука», Канстанцін Буйлы — «Люблю наш край, старонку гэту», творы Цёткі, Якуба Коласа, Максіма Багдановіча, Алеся Гурло, Янкі Журбы, Кандрата Крапівы, Максіма Танка, Петруся Броўкі, Пятра Глебкі, Аркадзя Куляшова, Максіма Лужаніна, Пімена Панчанкі, Міколы Засіма, Міхаса Калачынскага, Васіля Віткі і некаторых маладых паэтаў.

І адгукнулася рэха...

«Смело, товарищи, в ногу...» Узрушана спявалі харысты гэтую песню. Адчувалася, што яна блікая іх сэрцам, што яна хвалюе іх.

Многія з удзельнікаў хору — пажылыя людзі — паўна, ведалі гэтую песню яшчэ з тых часін, калі сялянства Заходняй Беларусі ўзнімалася на барацьбу супраць прыгнятальнікаў, а магчыма, і самі ўдзельнічалі ў гэтай барацьбе. Мядзельшчына ж — славыты край Нарачанскі, дзе ў сярэдзіне трыццятых гадоў было паўстанне рыбакоў.

Так, песня гучыць добра, калі адчуваеш яе сэрцам. Відаць, таму хор калгаса «Зара» і карыстаўся поспехам на фестывалі самадзейнага мастацтва ў Мядзелі.

Нарач... Грозная паззія гадоў вайны...

Рэхам партызанскіх лясцоў адгукнулася са сцэны беларуская народная песня «Аб партызанцы Галіне». Яе таксама спявалі самадзейныя артысты з «Зары».

Нарач... Сонечная паззія мірных дзён... Колькі ранішняга святла і прывабнага характава ў мелодыі тана «Нарачанка», які выканаў інструментальны квінтэт калгаса «40 год Кастрычніка».

Хто б ні выступаў на раённым фестывалі — усе выканаўцы ўслаўлялі свой родны Нарачанскі край, яго гераічнае мінулае і светлы сённяшні дзень.

Упершыню ў Светлагорску

У Светлагорску, у ДOME культуры энергетыкаў, раз-

горнута мастацкая выстаўка. Больш за сто твораў экспануюць мясцовыя мастакі.

Сярод лепшых — карціна Ул. Юшпраха «Помнік Мірашнічэнку», прысвечаная Герою Савецкага Саюза Мірашнічэнку, які загінуў у гады вайны ля вёскі Печышчы (непадалёк ад Светлагорска).

Выразныя лірычныя пейзажы В. Баранова «Перад навальніцай», «Стагі», «Перад вечарам», а таксама яго «Індустрыяльны пейзаж».

Многа розных сувеніраў рыхтуюць народныя ўмельцы прадпрыемстваў мастацкай прамысловасці рэспублікі. Сярод іх ткацкія дэкаратыўныя вырабы — сліцкія паясы і гальштукі, гродзенскія і бабруйскія лянныя рушнікі,

Такая выстаўка экспануецца ў Светлагорску ўпершыню. Яна стала вялікай падзеяй у культурным жыцці горада.

Адрас-50 краін

На акуратных пасылках выпісаны адрас: «ГДР, Лейпцыг, Гатэль-кніга».

Гэта адна з чарговых пад-

борак літаратуры, якую адпраўляе за мяжу Рэспубліканская кніжная база.

Беларускія выданні ідуць цяпер у 50 краін свету. Асабліва вялікія заказы па-ступаюць з братніх сацыялістычных краін. У Польскую Народную Рэспубліку, напрыклад, нядаўна адпраўлены школьныя падручнікі, метадычныя і мастацкая літаратура.

Легась за мяжу было адпраўлена кніг на суму 70 тысяч рублёў.

сурвэткі, дарожкі, нацыянальныя вырабы з дрэва, саломы. На здымках: сувеніры з дрэва — «Несцерка», «Дзед Талаш», «Салдат рэвалюцыі», «Бусел на прагулцы», «Бусел у чапроце».

ТРАГЕДЫЯ НА МЫСЕ КЕНЕДЗІ

Катастрофа, якая адбылася ў пятніцу 27 студзеня на мысе Кенедзі, — гэта трагедыя не толькі для ЗША. Больш амерыканскага народа падзяляюць людзі ўсіх краін. Касманаўты ж, незалежна ад таго, якая краіна іх паслала, становяцца як бы прадстаўнікамі ўсёй Зямлі, усяго чалавецтва ў бязмежным космасе. 27 студзеня тры амерыканскія касманаўты загінулі не ў космасе, а на зямлі, але ці ж гэта мяняе справу!

Часам гавораць, што касманаўты — цвет нацыі. Ва ўсякім выпадку, загінуўшыя Вірджыл Грысом і Эдвард Уайт — гэта цвет амерыканскіх касманаўтаў. Трэці загінуўшы касманаўт Роджэр Чафі яшчэ не паспеў і цяпер ужо ніколі не зможа правяць сябе ў касмічным па-

лёце. Загінуўшыя — прадстаўнікі трох «пакаленняў» амерыканскіх касманаўтаў.

Грысом — член самай першай групы касманаўтаў, слаўтай сямёркі, адабранай яшчэ ў 1959 годзе. Касманаўты гэтай групы рыхтаваліся да палётаў на першых амерыканскіх пілатуемых спадарожніках «Меркурыі» і, зрабіўшы палёты на гэтых спадарожніках, прайшлі перападрыхтоўку і прынялі ўдзел у палётах на спадарожніках «Джэміні». Потым новыя трэніроўкі і прадстаўнікоў першай сямёркі (з сямі «актыўных» засталася толькі тое, у тым ліку Грысом) уключаюць у састаў экіпажаў касмічных караблёў «Апалон».

Грысом быў камандзірам

першага пілатуемага спадарожніка «Джэміні». Калі б не здарылася трагедыя 27 студзеня, першы касмічны карабель «Апалон» выйшаў бы ў космас, маючы на борце экіпаж на чале з Грысцом.

Грысому не выпадкова давралі самыя адказныя палёты. Бездакорнае майстэрства, зайздроснае самавалоданне, жалезнае здароўе, нягледзячы на тое, што яму пад сорок. Сваё першае касмічнае хрышчэнне Грысом атрымаў задоўга да таго, як у 1965 годзе ён стаў камандзірам экіпажа першага пілатуемага спадарожніка «Джэміні».

Уайт — член другой групы касманаўтаў, адабранай у 1962 годзе. Касманаўтаў гэтай групы

адразу пачалі рыхтаваць для палётаў на спадарожніках «Джэміні», а затым для палётаў на караблях «Апалон».

Імя Уайта праслаўлена не менш, чым імя Грысма. Уайт быў першы ў ЗША і другі ў свеце касманаўт, які зрабіў выхад у адкрыты космас. І ён быў першым у свеце касманаўтам, які рабіў у адкрытым космасе маневры, карыстаючыся ручным рэактыўным прыстасаваннем.

Нарэшце, Чафі, якому зусім нядаўна споўнілася трыццаць гадоў, быў уключаны ў трэцюю групу касманаўтаў, адабраную ў 1963 годзе. Гэту групу рыхтавалі для палётаў на караблях «Апалон». Чафі — адзін з «навічкоў», уключаны ў састаў экіпажа першага пілатуемага карабля.

Грысом, Уайт і Чафі — не першыя ахвяры сярод амерыканскіх касманаўтаў. Але ра-

нейшыя катастрофы не прыцягвалі такой увагі, паколькі касманаўты гінулі не ў касмічных караблях. У 1964 годзе ў час палётаў на вучэбна-трэніровачным самалёце загінуў касманаўт Тэадор Фрымен, у лютым 1966 года таксама на вучэбна-трэніровачным самалёце загінулі касманаўты Эліот Сі і Чарльз Басет — асноўны экіпаж спадарожніка «Джэміні-IX». На гэтым спадарожніку паляцеў дубліруючы экіпаж: Томас Стафард і Юджын Сернан.

Дублёрамі загінуўшага экіпажа карабля «Апалон-1» з'яўляюцца Уолтэр Шыра, які ажыццявіў першую ў свеце сустрэчу на арбіце, і два навічкі Дон Эйзеле і Уолтэр Канінгем (апошні — доктар фізічных навук). Пажадаем гэтым касманаўтам шчаслівага і бяспечнага палёта.

Юрый МАРЫНІН, навуковы каментатар АДН.

Георгій ХРАМОВІЧ

БАЯВАЯ ДРУЖБА

бачая каманда, якая складалася ў асноўным з палякаў-ваеннапалонных. На дарожныя работы акупанты зганялі насельніцтва з навакольных вёсак і гарадоў.

Мы праводзілі работу і сярод мясцовага насельніцтва, і сярод палякаў-дарожнікаў. На шасэ разам з мабілізаванымі рабочымі працавалі партызанскія агітатары, а часта і падрыўнікі-дыверсанты, якія перад уходам з работы мініравалі адрамантаваныя участкі шасэ.

Палякі пачалі дапамагаць нам.

Успамінаецца такі выпадак. Партызаны пад камандаваннем Мікалая Лакціёнава заклалі супрацьтанкавую міну пад толькі што адрамантаваны мост праз раку Волчас. Выбраўшыся з-пад моста, яны літаральна сутыкнуліся з адным з пачальнікаў палякаў. Лакціёнаў хацеў пу-

сціць у ход зброю, але паляк усміхнуўся і па-руску сказаў: «А ўсё ж трэба быць больш асяцяржым», — павярнуўся і пайшоў. Праз сувязных з горада мы даведаліся, што гэта быў Куля, інжынер-дарожнік, пад падпарадкаваннем якога знаходзіліся больш 200 рабочых.

У кастрычніку 1941 года партызанамі быў знішчаны толькі што пабудаваны другі мост на шасэ праз раку Лабчанку.

...Райком партыі падбіраў і пасылаў у населеныя пункты, якія кантраляваліся акупантамі, сваіх людзей, арганізатараў падпольнай работы. Ад нашага сувязнога Васіля Міхайлавіча Меранцова мы даведаліся, што ў вёсцы Норкі жыве сакратар раённай газеты Іван Дзенісенка, які вярнуўся з акружэння. Хутка Меранцоў арганізаваў нам сустрэчу з ім.

Мы сустрэліся, як родныя браты. Дзенісенка дастаў недзе радыёпрыёмнік, слухаў Маскву, распаўсюджваў зводкі Савінфармбюро. Яго памочнікамі былі камсамолкі Оля Чарнякова, Аня Меранцова, сястра Марыя.

У сакавіку 1942 года Дзенісенка па нашаму заданню пайшоў у Чэрыкаў, дзе павінен быў уладкавацца на работу. Немцы прапанавалі яму працаваць пісарам у акружнай паліцыі. Ён даў згоду. К лету 1942 года ім была створана антыфашысцкая арганізацыя.

Дзенісенка і яго таварышы рабілі заходы да ўстанаўлення сувязі з палякамі, у прыватнасці з вышэй памянёным Куляем.

Размова Дзенісенкі з Куляем пачалася няўдала. Куля з пагардай ставіўся да здраднікаў. Дзенісенка, будучы ўпэўненым у антыфашысцкім настроі Куля, вырашыў без лішніх слоў прыступіць да справы.

— А ўсё ж, ад імя каго вы гаворыце, хто вас прыслаў?

Выраз «А ўсё ж...» быў любімым у Куля, калі ён гаварыў на рускай мове.

— Я гавару ад імя сваіх сяброў-антыфашыстаў, — адказаў Дзенісенка.

— Дзе вашы сябры і ці многа іх?

— Тут. І іх не так ужо мала.

— А ўсё ж, чым вы дакажаце, што гаворыце праўду?

— Калі вы не верыце маім словам, дык зараз я нічым іншым дакажаць не магу.

Як ні дзіўна, іменна гэты адказ рассяяў падазрэнні. Пры другой сустрэчы Куля падаў Дзенісенку руку, і яны пачалі сур'ёзную размову аб агульнай справе, якая заключалася ў каардынацыі дзеянняў антыфашысцкай арганізацыі, якой кіраваў Дзенісенка, і падпольшчыкаў-палякаў.

Антыфашысцкая арганізацыя хутка расла, набіралася вопыту, актывізавала сваю работу. Неабходна было стварыць кіруючае ядро. У яго ўвайшлі Іван Дзенісенка (кіраўнік), Мікалай Цілопа і Уладзімір Гуленка. Летам 1942 года Дзенісенка наладзіў сувязь з пражываючымі ў Крычаве артыстамі Аляксандрам Акаёвым і Генадзем Лузніным і пазнаёміў іх з Куляем. Акаёмаў і Лузнін часта раз'язджалі з канцэртамі па гарадах. Куля на справах службы таксама бываў у Рослаўлі, Крычаве, Прапойску і іншых гарадах. Гэта была самая бяспечная і дзейсная сувязь.

У Заходняй Германіі зноў адраджаецца дух нацызму. Як і трыццаць год назад, у змрочныя часы гітлераўзму, на Райне раздаюцца валунчыя заклікі, зноў выступаюцца лозунг — «Германія выхэй за ўсё!», а учэпістая рука бундэсвера прагна цягнуцца да атамнай зброі. Небяспека для міру тоіцца ў грамадскай і палітычнай атмасферы Заходняй Германіі. Аб гэтым прама і راشука сказана ў Заяве Саветаўнага ўрада, перададзенай у канцы студзеня гэтага года пасольствам ЗША, Вялікабрытаніі і Францыі, а таксама пасольству ФРГ у Маскве.

Афіцыйныя асобы ў Боне імкнуцца пераканаць грамадскасць, што Саветні Саюз «згушчае фарбы». Ці так гэта? На пытанне адказвае артыкул з англійскай газеты «Морнінг стар», які мы друкуем ніжэй.

Nazi influence today is greater than realised

by D. N. PRITT, Q. C.

GESTAPO

It is all to the good that public anxiety has been aroused by recent successes of the neonazi N.D.P. (National Democratic Party) in two States of West Germany, which may be followed by similar successes in some other States.

But it is important to realise fully what Ivor Montagu mentioned in his excellent articles last month: that these successes are not just some new evil arising unexpectedly in a democratic and peace-loving country.

They are a logical development of the whole undemocratic and militaristic character and policy of West Germany, controlled as it is by the same ruling class that led Germany into two world wars, that built up and supported Hitler to the bitter end, and that has since created the most powerful military machine in Western Europe.

PREPARING

It is actively preparing to carry out its openly declared policy — which can only be realised by war — of recovering all the territories which lay within the 1937 frontiers of Nazi Germany, including the whole of the German Democratic Republic, Western Poland, and parts of the U.S.S.R.

It is legislating for the establishment of a war dictatorship modelled on the «Enabling Laws» which created Hitler's dictatorship.

Its whole Government apparatus which serves this policy is riddled with former active nazis, including many war criminals.

Its «democracy» is evidenced by the fact that it has stifled all real opposition to its policies by illegalising the Communist Party and by launching 200,000 political prosecutions against all and sundry who do not fall in with its views.

It has at the same time encouraged the growth of neo-nazi and revanchist organisations and parties.

So far as the N.D.P. is concerned, it has not only refused to take any steps against it but is actually helping it by inserting advertisements of the Bundeswehr (the armed forces) in the N.D.P. newspaper, Deutsche Nachrichten.

sentences, often for trivial offences.

There are 800 of the lawyers who worked in those courts at work today in the judicial machinery as Ministers, high Civil servants, judges, or prosecutors.

In education, a vital field, the position is no better. Thirty per cent of the teachers are old nazis; many of them are prominent anti-Semites, teaching their pupils their abominable doctrine.

Much of the teaching material used today is drawn from nazi sources, including extracts from the nazi party programme, favourably «slanted», personal histories of Hitler, and passages taken textually from his nauseating work, «Mein Kampf».

The defeat of the nazis is explained away, and their many crimes are passed over in almost complete silence.

«Ostkunde» — knowledge of the East — which is in reality chauvinist propaganda for the recovery of «lost» territories, figures prominently in the teaching.

One textbook not merely justifies the rape of Czechoslovakia, but puts the blame for its seizure on the Czechs themselves, the British, and the French!

Much of the general propaganda takes the form of praise of the nazis and of war.

GLORIFYING

Every year 20 million copies of cheap booklets glorifying Hitler's military campaigns are sold, and there are over 100 neo-nazi publishing houses.

Some 600 militarist associations, called «traditional», preach chauvinism and reactionary policies.

The claims to the «1937» territories are pressed by 127 central organisations, and—so far from there being any Government discouragement—there are two Ministries engaged in specifically aiding them, one of which had a budget allocation of 22 million in 1965.

All official maps show «Germany» as entitled to all the 1937 territories.

The preparation for dictatorship is the subject of a whole string of Bills, many of which have already been passed, which provide for the whole country being handed over in the event of an «emergency» to the control of a few individuals.

It is not surprising that some of the lawyers working on these drafts worked in the same capacity on the «Enabling Laws» of Hitler.

ва, у Чэрыкаве, Прапойску, Крычаве і Рослаўлі. Пастаянна працуючы на шасэ, вялі ўлік праходзячага транспарту і войск ворага, вызначалі характар грузаў, назвы і нумары нямецкіх частей. Усё гэта абагульнялі і перадавалі партызанскім сувязным-разведчыкам. Заслугоўваючыя сур'ёзнай увагі шэсткі тэрмінова перадаваліся на Вялікую Зямлю камандзірам разведвальна-дыверсійнага атрада «Перамога» Міхаілам Перапечкіным.

Асабліва ўзмацнілася дыверсійная работа з мая 1943 года, калі мы пачалі атрымліваць з Вялікай Зямлі магнітныя міны і перадаваць іх падпольчыкам, у тым ліку і паліткам.

К гэтаму часу антыфашысцкая арганізацыя зноў вырасла. Узмацнілі яе атрады ў вёсках Чэрыкаўскага раёна. Некаторыя з іх, напрыклад глінекі пад кіраўніцтвам Рамана Ткачова, ад агітацыйнай работы і разведкі перайшлі да дыверсій. Глінекі падпольчыкі паліталі дамы, дзе размяшчалася канцелярыя валаснога бургамістра і начальніка валасной паліцыі. Згарэлі спісы моладзі, якую навіны былі адправіць у Германію, спісы падаронных асоб, што захоўваліся ў начальніка паліцыі, і іншыя

дакументы. Ткачоў, працуючы памочнікам пісара воласці, напярэдадні пажару захапіў шмат афіцыйных бланкаў-ўсваіскаў, якія былі шыкарыстаны падпольчыкамі і партызанамі.

5 чэрвеня 1943 года фаністы арыштавалі ўвесь склад антыфашысцкага камітэта. Следства прынявалася месца. Арыштаваны падваргаліся жорсткім катаванням. У час следства і на судзе, дзе прысутнічалі толькі немцы і палцэйскія, Іван Дзенісенка і Уладзімір Гуленка ўсю віну ўзялі на сябе, не выдалі нікога з падпольчыкаў. Іх прыгаварылі да пакарання смерцю.

5 ліпеня 1943 года на ўскраіне горада Чэрыкава, непадалёку ад раённай баліцыі, Іван Дзенісенка і Уладзімір Гуленка пасля здэкаў і катаванняў былі расстрэляны.

Але гітлераўцы рана святкавалі перамогу. Зразумела, яны паслалі вялікую шкоду падпольлю, але не ліквідавалі яго. Падпольны райком партыі прыняў захады па ўзмацненню антыфашысцкай дзейнасці ў горадзе і вёсках. У хуткім часе ў Чэрыкаўскім раёне дзейнічалі 27 падпольных арганізацый.

С ДИПЛОМАТИЧЕСКОЙ МИССИЕЙ В

БЕРЛИН

(Продолжение. Начало в № 1—4).

Экстравагантность Геринга придавала ему своеобразную «респектабельность» в глазах западных политиков. Его считали «спортсменом» и «человеком света», что облегчало Чемберлену и другим мюнхенцам распространять на Западе перед войной версию о том, будто в нацизме есть нечто «порядочное».

Между тем Геринг был одним из подлейших нацистских преступников. Паркоман и психически неуравновешенный человек, он до прихода Гитлера к власти провел несколько лет в сумасшедшем доме. Когда же нацистский переворот вознес его на вершину власти, Геринг дал волю своим причудам и изменным страстям. Именно он был создателем концентрационных лагерей в первые годы нацистского рейха. Уже позднее их передали в ведение Гиммлера. Инициатива использования иностранных рабочих в качестве рабов на немецких предприятиях также принадлежала Герингу...

На приеме в посольстве присутствовал также Рудольф Гесс, считавшийся третьим человеком в рейхе после Гитлера и Геринга (в начале войны Гитлер объявил, что в случае его гибели первым наследником становится Геринг, а если и он погибнет, то фюрером должен быть Гесс).

Едва были произнесены первые тосты, как послышался рев сирен. Воздушная тревога возвестила о приближении к Берлину английских бомбардировщиков.

В здании посольства не было убежища, и гости стали поспешно тесниться к выходу. Первыми покинули посольство высокопоставленные нацисты. Прощаясь с советскими представителями, Геринг, несмотря на весь свой антагонизм, явно испытывал неловкость. Ведь он столько раз хвастал, что находясь под его началом «люфтваффе» сотрет Англию с лица земли. Между тем английская авиация все чаще подвергала бомбежке Германию. А нынешний налет на Берлин был особенно неприятен нацистским заправящим, поскольку они всячески пытались создать впечатление, будто с Англией покончено.

В сопровождении своих адъютантов Геринг, Гесс и Риббентроп вторыми спустились по широкой мраморной лестнице к посольскому подъезду, где их ожидали черные «мерседесы». Когда они укатили, ушли и другие гости. Большинство из них, пройдя по Уинтер ден Липен до Бранденбургских ворот, укрылись в метро.

Советская делегация возвратилась во дворец Бельвю, где в подвалах было оборудовано комфортабельное бомбоубежище. Здесь так же, как и в залах дворца, на стенах висели дорогие картины и робелены. Официанты подавали прохладительные напитки. Через два часа послышался сигнал отбоя, и все разошлись по своим комнатам.

ПРОДОЛЖЕНИЕ ПЕРЕГОВОРОВ

На следующий день — это было 13 ноября — состоялась вторая встреча с Гитлером. К тому времени из Москвы уже поступила инфрванная депеша. Ответ о вчерашней беседе был рассмотрен, и делегация получила инструкции на дальнейшее. Советское правительство со всей категоричностью отвергло германское предложение, отклонив попытку Гитлера втянуть нас в дискуссию по

поводу раздела «британского имущества». При этом вновь подтверждалось указание настаивать на том, чтобы германское правительство дало разъяснение по вопросам, связанным с проблемой европейской безопасности, и по другим вопросам, непосредственно затрагивающим интересы Советского Союза.

На этот раз беседа с Гитлером длилась почти три часа, причем порой принимала весьма острый характер.

Когда после вчерашних приветствий все расселось за столом в кабинете рейхсканцлера, слово взял советский представитель. В соответствии с указаниями, полученными из Москвы, он изложил позицию Советского правительства, а затем перешел к вопросу о пребывании германских войск в Финляндии. Советское правительство, сказал он, настаивает на том, чтобы ему были сообщены истинные цели посылки германских войск в страну, непосредственно граничащую с таким крупным промышленным и культурным центром, как Ленинград. Что означает фактическая оккупация Финляндии германскими войсками? По имеющимся у советской стороны данным, немецкие войска не собираются передвигаться оттуда в Норвегию. Напротив, они укрепляют свои позиции вдоль советской границы. Поэтому Советское правительство настаивает на немедленном выводе германских войск из Финляндии.

Теперь, спустя сутки после того, как этот вопрос был перед ним впервые поставлен, Гитлер уже не мог отговориться ссылками на неосведомленность. Тем не менее он принялся отрицать факт оккупации Финляндии германскими войсками. Гитлер продолжал голосливо утверждать, будто речь идет лишь о транзитной переброске воинских частей в Норвегию. Затем, прибегнув к старому способу, согласно которому лучшая защита — это нападение, Гитлер попытался изобразить дело так, будто бы Советский Союз угрожает Финляндии.

— Конфликт в районе Балтийского моря, — заявил он, — ослабил бы германо-русское сотрудничество...

— Но ведь Советский Союз вовсе не собирается нарушать мир в этом районе и ничем не угрожает Финляндии, — возразил советский представитель. — Мы заинтересованы в том, чтобы обеспечить мир и подлинную безопасность в данном районе. Германское правительство должно учесть это обстоятельство, если оно заинтересовано в нормальном развитии советско-германских отношений.

Гитлер уклонился от прямого ответа и вновь повторил, что предпринимаемые меры направлены на обеспечение безопасности в Норвегии и что конфликт в районе Балтики повлек бы за собой «далеко идущие последствия». Здесь уже звучала прямая угроза, которую нельзя было оставлять без ответа.

— Похоже, что такая позиция вносит в переговоры новый момент, который может серьезно осложнить обстановку, — заявил Молотов.

Тем самым Гитлеру было дано понять, что Советский Союз намерен и дальше настаивать на своем требовании о выводе из Финляндии германских войск.

(Продолжение следует).

Иван ДЗЕНИСЕНКА был одним из организаторов Чэрыкаўскага падполья. Загінуў 5 ліпеня 1943 года.

Польскія таварышы даставлялі партызанам медикаменты, перавязачны матэрыял, соль, боепрыпасы да трафейнай зброі. Па заданню антыфашысцкага камітэта і па сваёй ініцыятыве яны праводзілі разведвальную і дыверсійную работу на шасэ Варшава—Маск-

Его зовут

Вениамин-Рудольф-Шандор

когда-то помог появиться на свет. На успех этого поиска он надеялся мало. Трудно найти человека, когда не знаешь ни его имени, ни фамилии, и вло-

стом, имеет невесту и собирается жениться.

А как сложилась дальнейшая судьба молодых военных врачей? Вениамин Вотяков за это время защитил докторскую диссертацию, стал профессором, крупным ученым в области микробиологии. Сейчас он возглавляет научно-исследовательский институт микробиологии в Минске. Его кандидатура выставлена для баллотирования в члены-корреспонденты Академии медицинских наук СССР.

Другой «крестный отец» — Рудольф Салганик — не много отстал от своего фронтového друга. Он недавно завершил работу над докторской диссертацией, занимает должность заместителя директора научно-исследовательского института в Новосибирске.

В. Вотяков и Р. Салганик получили официальное приглашение от Концов и собираются в Венгрию на свадьбу своего «крестника».

Н. МАТУКОВСКИЙ.

История, о которой я хочу рассказать, началась в феврале 1945 года. Советские войска вошли на территорию Венгрии. Фронт, громящая, отходил на запад. В одной из освобожденных деревень обосновался госпиталь. Раненых, как и прежде, было много, но уже все говорили о близком окончании войны.

Однажды в госпиталь прибежал взволнованный пожилой венгр. Из его путаного, сбивчивого рассказа врачи поняли одно: его жене нужна срочная медицинская помощь. Но какая именно — никто толком понять не мог. Через несколько минут два молодых хирурга Вениамин Вотяков и Рудольф Салганик вместе с венгром выехали из ворот госпиталя на машине.

Когда они увидели больницу, стало ясно, что положение ее чрезвычайно тяжелое, почти безнадежное. Чтобы спасти жизнь ей и ребенку, надо было немедленно делать операцию. Ни одному из врачей никогда раньше таких операций делать не приходилось.

Вотяков как старший по званию принял решение оперировать. Вскоре в комнате закричал новорожденный. А потом открыла глаза и мать. Врачи поздравили отца с сыном и уехали, отказавшись от обеда. Вотяков еще несколько раз посещал свою пациентку, но его помощь уже не требовалась.

...С тех пор прошло более двадцати лет. Недавно В. Вотяков предпринял попытку найти ребенка, которому он

бабок искать его надо в другой стране. Память за двадцать лет сохранила лишь одно-единственное название — Цеглед. Все произошло где-то недалеко от этого городка.

Но, удивительное дело! Этих более чем скромных сведений оказалось достаточно. Люди, которых разыскивал Вотяков, нашлись. Они живут там же, где жили и во время войны, в деревне Шёрегнусте. Шандору Концу уже 69 лет, но он все еще работает в сельскохозяйственной артели. Жене его 66 лет. Живет и здравствует их сын. Благодарные родители назвали его в честь советских врачей Вениамин-Рудольфом-Шандором. Младенец вымахал в здорового красивого парня. Он работает трактори-

Прыгоды хлопчыка Бульбінка!

— А, дарагі наш хлопчык Бульбінка! Дзе ж ты быў столькі часу?

— Потым раскажу... У лесе шпіён.

— Шпіён! Адкуль ён мог узяцца?

— З неба, на парашуце...

У лесе сапраўды пачуліся нейкія крокі.

— Я пабягу да пагранічнікаў,— сказаў дзед, — а ты, баба, запрасі яго выпіць малачка, адпачыць у сене на вышках.

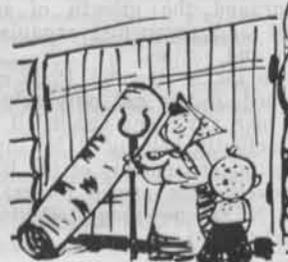
Дзед пабег.

— Калі ласка. На вышках сена. Вы, відаць, сталіліся...

Баба зачыніла вароты хлева.

...І падпёрла дзверы бервяном.

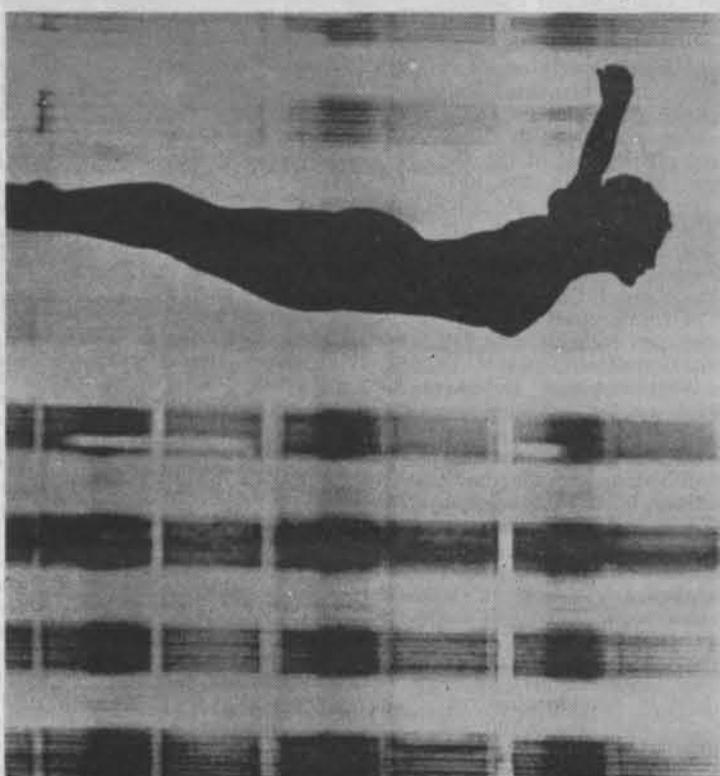

Павялі няпрошанага гасця. Так будзе з кожным, хто з'явіцца нязваным.

— Малайчына, Бульбінка! Цяпер зноў будзе весела.

Мал. В. ШВЯЦОВА.

«Інтэрпрэс-фота-66»

«За мір і дружбу, за гуманізм і прагрэс» — пад такім высякародным дэвізам у Мінску экспануецца фотавыстаўка «Інтэрпрэс-фота-66». Больш тысячы работ майстроў фотамастацтва з 71-й краіны прадстаўлены на стэндах выстаўкі, якая карыстаецца вялікім поспехам у жыхароў беларускай сталіцы і гасцей. Сёння мы прапануем два здымкі (зверху) са спартыўнага аддзела «Інтэрпрэс-фота-66».

ДЫЯЛОГІ

— Як табе не сорамна? Такі маленькі і курыцы! На месцы твайго бацькі я б...

— Што ж, гэта магчыма. Мая маці ўдава.

На спатканні з мужам у турме жонка ціха пытаецца ў мужа:

— Ці ўсе добра прайшло з напільнікам, які я запыкла ў пірог?

— Добра. Заўтра кладуся на аперацыю.

— Чаму гэта Пера вось ужо цэлую гадзіну трымае ў руках тэлефонную трубку і маўчыць?

— Ён размаўляе з жонкай.

Адзін малады хлопец пытаецца ў сябра:

— Ці ёсць лекі ад кахання з першага позірку?

— Найлепшы сродак — паглядзець на дзяўчыну яшчэ раз.

— Я рашыў развесціся з табой, — кажа муж жонцы.

— Дурань, ды такую жонку, як я, табе ніколі не знайсці!

— Гэта для мяне адзіная радасць.

— Тата, чаму гэта гаспадары звычайна праводзяць гасцей за парог?

— Каб пераканацца, што яны сапраўды пайшлі.

— Колькі я вам вінен? — пытаецца пацыент у зубнога ўрача пасля таго, як той вырваў зуб.

— 20 дзінараў.

— Пабойцеся бога! Раней вы

казалі, што гэта будзе каштаваць усяго 5 дзінараў!

— Казаў, але з-за вашага крыку з прыёмнага пакоя збеглі тры пацыенты.

— Чаму ты не пагаліўся? — злосна запыталася жонка ў мужа па дарозе ў тэатр.

— Як гэта не пагаліўся! Я галіўся.

— Калі ж гэта?

— Калі ты толькі пачала апранацца.

Праслухаўшы лекцыю аб шкодзе алкаголю, адзін селянін усклікнуў:

— Няўжо ёсць такія людзі, якія ўжываюць гэты пракляты алкаголь у той час, калі можна піць цудоўную самаробную слівавіцу!

— Вы, відаць, не знаёмы з правіламі прыстойных паво-

дзін. Я мог бы падарыць вам кнігу, дзе яны ўсе пералічаны.

— Я ахвотна прыняў бы такі падарунак, але як вы самі будзеце абыходзіцца без яе?

— Вы тут працуеце? — спытаўся бацька аднаго вучня ў незнаёмага чалавека, якога ён сустрэў у школьным калідоры.

— Не, я дырэктар, — адказаў той.

Пераклаў з сербска-харвацкай мовы.

Л. САМАСЕЙКА.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ
АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77

ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-92, 6-18-88, 3-15-15.